

แม่ลูกรัก

ออกัสติก

ไปโรงเรียน

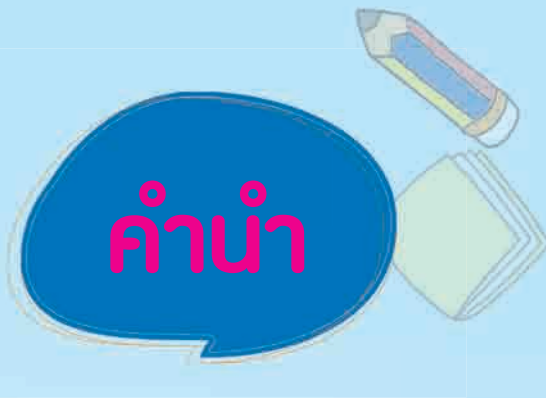

เมื่อลูกรักออกัสติกไปโรงเรียน ...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

ISBN 978-616-11-0783-6
พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2554
จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม
พิมพ์ที่ บริษัทบียอนด์ พับลิชชิง จำกัด

เมื่อลูกรักออกัสติกไปโรงเรียน
...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

หนังสือ “เมื่อลูกรักอภิสติกไปโรงเรียน” เป็นหนังสือที่ได้จากการถอดบทเรียนจากประสบการณ์จริงของกลุ่มพ่อแม่ที่มีลูกเป็นเด็กอภิสติก บุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลเด็กอภิสติก ได้แก่ ครู บุคลากรทางการแพทย์ โดยการใช้กระบวนการจัดการความรู้ผ่านวิธีการเล่าเรื่องราวของแต่ละคน ซึ่งถือเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการเผยแพร่ให้พ่อแม่ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือเด็กอภิสติกคนอื่นๆ ต่อไป เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้เกี่ยวข้องกับการเตรียมเด็กอภิสติกให้พร้อมต่อการไปโรงเรียน การพิจารณาโรงเรียนสำหรับเด็กอภิสติก และบทบาทของครูและพ่อแม่ในการให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กอภิสติกไปโรงเรียน

คณะผู้จัดทำหวังว่าผู้ที่อ่านหนังสือเล่มนี้จะได้ความรู้และแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือเด็กอภิสติก ให้เขาสามารถดำเนินชีวิตได้เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป มีโอกาสที่จะได้เรียนในระบบการศึกษาด้วยความมุ่งหวังว่าเด็กจะได้เรียนรู้ สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองจนสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมต่อไปได้

คณะผู้จัดทำ

มิถุนายน 2554

เมื่อลูกรักอภิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

สารบัญ

ก่อนลูกรักออกกิสติกจะไปโรงเรียน	5
ทำไมเด็กออกกิสติกต้องไปโรงเรียน	7
เมื่อไรลูกรักออกกิสติกจะไปโรงเรียนไม่ได้	11
การเตรียมลูกรักออกกิสติกไปโรงเรียน	15
โรงเรียนสำหรับลูกออกกิสติก	29
เมื่อลูกรักออกกิสติกไปโรงเรียน	35
บทบาทของคุณครู เมื่อลูกรักออกกิสติกไปโรงเรียน	37
บทบาทของพ่อแม่ เมื่อลูกรักออกกิสติกไปโรงเรียน	43
บรรณานุกรม	46

เมื่อลูกรักออกกิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

ก่อนลูกรักออกตีศติก
จะไปโรงเรียน

“โรงเรียน...
ช่วยสร้างโอกาสการเรียนรู้
ที่มีคุณค่า
สำหรับเด็กออทิสติก”

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

ทำไมเด็กออทิสติก ต้องไปโรงเรียน

เป็นคำถามที่หลายคนอยากรู้ว่าเด็กออทิสติกสามารถเรียนได้หรือไม่ ถึงแม้ว่าเด็กออทิสติกจะเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม การสื่อความหมายและภาษา มีพฤติกรรมและความสนใจบางอย่างที่ผิดแปลกไปจากเด็กทั่วไป แต่เด็กออทิสติกก็ยังคงเรียนรู้เช่นเดียวกับคนอื่นๆ

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

โรงเรียนจึงเป็นแหล่งที่ช่วยสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากสำหรับเด็กออทิสติก เด็กจะได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การสื่อความหมายกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป

แต่กว่าที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะพัฒนาลูกออทิสติกจนสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนได้ ต้องเผชิญอุปสรรคอันใหญ่หลวงที่เกิดจากธรรมชาติของเด็กเอง เด็กออทิสติกในวัยทารกนั้น บางคนไม่ชอบการสัมผัสกอดรัดจากผู้อื่น ไม่กอดตอเวลาอุ้ม ไม่สบตา ไม่มอง ไม่สนใจตามหา เจ็บเฉย ไม่เรียกร้องอะไร ไม่ยิ้ม ไม่ส่งเสียงอ้อแอ้ เมื่อโตขึ้นมาก็ชอบที่จะเล่นอยู่คนเดียว บางคนจะมีพฤติกรรมผิดปกติ เช่น ชอบสะบัดมือ เดินเขย่ง ปลายเท้า สายศีรษะหรือโยกตัวไปมา ซนอยู่นิ่งๆ ทำเสียงและท่าทางแปลกๆ บางคนจะชอบถือเชือกหรือเส้นด้ายไว้ในมือ ชอบดูโฆษณาทางโทรทัศน์หรือดูการ์ตูนซ้ำๆ ถูกขัดใจไม่ได้หรือรอไม่ได้จะกรี๊ดร้องเสียงดัง กัดตัวเองหรือผู้อื่น เป็นต้น พบว่าเด็กออทิสติกไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จะมีปัญหาในการสื่อความหมาย เด็กอาจพูดซ้ำหรือพูดไม่ได้เลย มีภาษาเฉพาะของตัวเอง เด็กบางคนอาจพูดสื่อสารด้วยคำศัพท์ง่ายๆ ได้ แต่จะไม่เข้าใจคำที่เป็นนามธรรม คำอุปมาอุปมัยหรือคำพูดล้อเล่นของคนอื่น

เมื่อลูกออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

เด็กออทิสติกยังมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือการเปลี่ยนแปลง
สิ่งแวดล้อมรอบตัวไม่เหมาะสม ชอบทำกิจวัตรประจำวันแบบเดิม เช่น
เดินตามเส้นทางเดิม รับประทานของเดิมซ้ำๆ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจะหงุดหงิด
อาละวาดเนื่องจากไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ส่วนเด็กที่มีระบบประสาท
สัมผัสไวมากเกินไป เช่น ไวต่อเสียง เมื่อได้ยินเสียงดังๆ เด็กจะเอามือปิดหู
ทั้งสองข้าง บางคนจะร้องไห้หรือวิ่งหนีไปเลย ถ้าไวต่อการสัมผัส เด็กจะ
ทนไม่ได้เมื่อถูกคนอื่นแตะต้องตัวหรือต้องใส่เสื้อผ้าที่นุ่มหรือหยาบ
จนเกินไป ส่วนรายที่มีระบบประสาทสัมผัสน้อยเกินไป แม้จะถูกมีดบาด
จนเลือดไหล หน้าตาก็ไม่แสดงออกถึงความเจ็บปวดเลยก็มี

เมื่อธรรมชาติของเด็กออทิสติกเป็นแบบนี้ หนทางที่พ่อแม่จะนำพา
ลูกออทิสติกไปโรงเรียนคงช่างมีดমনเสียเหลือเกิน แต่พ่อแม่ของเด็กออทิสติก
เหล่านี้กลับไม่ยอมแพ้ ในเมื่อมีจุดมุ่งหมายอยากให้ลูกรักออทิสติกของ
ตนเองไปโรงเรียนให้ได้ ต่างคนต่างก็มีกลวิธีที่น่าสนใจมาแบ่งปันบวกกับ
ประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ทั้งทางการแพทย์และการศึกษา
แล้ว คงไม่ใช่เรื่องยากเกินไปนักสำหรับพ่อแม่ในการพัฒนาลูกรักออทิสติก
ให้สามารถไปโรงเรียนได้

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

**“เด็กออทิสติก
ที่สามารถไปโรงเรียนได้...
ต้องมีความพร้อมหรือ
ศักยภาพขั้นพื้นฐานอย่าง
เพียงพอ”**

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

เมื่อไรลูกรัก ออกสตีก จะไปโรงเรียนได้

ในมุมมองของบุคลากรทางการแพทย์และการศึกษาเห็นว่า
เด็กออกสตีกที่สามารถไปโรงเรียนได้ ต้องมีความพร้อมหรือศักยภาพ
พื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1. มีสมาธิ ต้องสามารถควบคุมตนเองให้นิ่งและอยู่ในกลุ่มได้
อย่างน้อย 10 นาที สิ่งที่โรงเรียนต้องการคือเด็กต้องนั่งนิ่งได้เพื่อฟังคำสั่ง
ของครูและสามารถรวมกลุ่มทำกิจกรรมกับคนอื่นได้

เมื่อลูกรักออกสตีกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

2. สามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน เช่น การแต่งตัว การรับประทานอาหาร การเข้าห้องน้ำ การถอดใส่รองเท้า ถึงแม้ว่าเด็กยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เต็มที่ อย่างน้อยเด็กควรสามารถสื่อสารหรือแสดงท่าทางบอกความต้องการได้

3. ไม่มีปัญหาพฤติกรรมที่รุนแรง เช่น การทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น เด็กต้องสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

4. มีทักษะทางสังคม รู้จักการรอคอยและมีมารยาทพื้นฐานทางสังคม เช่น การสวัสดี การขอบคุณ สามารถเล่นกับเพื่อนได้บ้าง

5. มีปฏิสัมพันธ์และสามารถสื่อภาษาด้วยท่าทางหรือคำพูดกับคนอื่นได้

6. ไม่มีปัญหากล้ามเนื้อหยาบ สามารถใช้มือทั้งสองข้างในการทำกิจกรรมได้ เพราะถ้าเด็กมีปัญหาไม่สามารถใช้มือทำกิจกรรมได้ เด็กจะมีปัญหาแยกตัวและทำสิ่งอื่นที่ตัวเองสนใจแทน

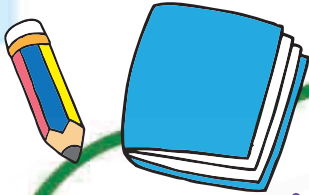
เมื่อลูกรักออกัสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

เมื่อลูกรักออกก็สติกไปโรงเรียน
...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง.

สำหรับพ่อแม่ที่มีลูกเป็น

ออทิสติก

ถือเป็นการทดสอบความสามารถ

ทำให้ชีวิตต้องมีการวางแผน

ตลอดเวลา

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

การเตรียมลูกรัก ออกัสติกไปโรงเรียน

พ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กออทิสติกหลายต่อหลายคนต้องพบเจอกับปัญหาอันเนื่องมาจากศักยภาพขั้นพื้นฐานของลูกยังไม่เพียงพอต่อการเข้าโรงเรียน แนวทางต่อไปนี้จะถูกถ่ายทอดมาจากประสบการณ์ของบุคลากรวิชาชีพและพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กออทิสติกที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเด็กออทิสติกจนสามารถไปโรงเรียนได้

เมื่อลูกรักออกัสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

เทคนิค การเตรียมความพร้อม

ให้เด็กออกทัศนศึกษาไปโรงเรียน

การเตรียมความพร้อมด้านสมาธิ

ธรรมชาติของเด็กออกทัศนศึกษามักอยู่ไม่นิ่ง ไม่มีสมาธิ ทำกิจกรรมได้ไม่นาน สักพักก็ทิ้งไป การเตรียมความพร้อมให้เด็กออกทัศนศึกษาที่มีสมาธิสามารถฝึกได้ง่ายๆ ที่บ้าน ก่อนอื่นพ่อแม่ผู้ปกครองควรเลือกกิจกรรมที่ต้องใช้เวลา และเป็นกิจกรรมที่ต้องทำซ้ำๆ ตัวอย่างเช่น การโยนบอลใส่ตะกร้า ถ้าหาบอลจำนวนมากไม่ได้ อาจใช้ฝาน้ำอัดลมโยนใส่กระป๋อง หรือให้เด็กนั่งกรอกน้ำใส่ขวด จะทำให้เด็กมีสมาธิดีขึ้นเรื่อยๆ และควรให้รางวัลเมื่อเด็กทำกิจกรรมได้สำเร็จ กรณีเจอเด็กบางคนที่ดื้อมาก ไม่สามารถนั่งอยู่กับที่ได้ อาจต้องบังคับ ยึดตัวเด็กให้นั่งให้ได้ก่อน ถ้าเด็กร้องไม่ยอมก็ต้องปล่อยให้ร้อง เมื่อทำบ่อยๆ เด็กจะเกิดการเรียนรู้และสามารถนั่งนิ่งๆ ได้เอง

การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

เทคนิคการเตรียมความพร้อมเด็กออทิสติกให้สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้มีดังนี้

1) เริ่มฝึกจากสิ่งง่ายที่สุดและใกล้ตัวที่สุดก่อน เช่น การรับประทานอาหาร การแต่งตัว การขับถ่าย การดูแลทำความสะอาดร่างกาย เป็นต้น

2) แบ่งกิจกรรมออกเป็นขั้นตอนย่อยให้ชัดเจนและกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละกิจกรรมย่อยไว้

3) ใช้คำพูดสั้นๆ เน้นเฉพาะสิ่งที่ต้องการให้เด็กทำ อาจเลือกรูปภาพช่วยในการบอกให้เด็กรู้ว่าจะต้องทำอะไร

4) ให้รางวัลหรือแรงเสริมเมื่อเด็กสามารถทำพฤติกรรมที่ต้องการได้ เพื่อคงพฤติกรรมนั้นไว้

5) ระหว่างการฝึกควรให้ความช่วยเหลือก่อน เมื่อเด็กทำได้จึงค่อยลดการช่วยเหลือลง

6) ฝึกซ้ำๆ อย่างต่อเนื่องทุกวัน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีทักษะ สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

ตัวอย่างการฝึกกิจวัตรประจำวันให้แก่เด็กออทิสติก

1. การรับประทานอาหาร

เด็กออทิสติกจำนวนมากมักจะวิ่งไปมามากกว่าจะนั่งที่โต๊ะกินข้าว ปรึ่บร้อยเพื่อทานข้าวร่วมกับคนอื่นๆ แลม่ย้งเลือกกินแต่อาหารเดิม ซ้ำๆ ะไรที่ไม่เคยทานจะไม่ยอมทานหรือแม่แต่จะหีบมาชิม การฝึก การรับประทานอาหารให้แก่เด็กออทิสติก พ่อแม่ผู้ปกครองควรแบ่งกิจกรรม การรับประทานอาหารออกเป็นกิจกรรมย่อยแล้วฝึกไปตามลำดับ เช่น ฝึกนั่งเก้าอี้ที่โต๊ะอาหารให้ได้ก่อน จากนั้นค่อยฝึกจับช้อน การใช้ช้อน คู่กับส้อม การตักอาหาร การตึ่มน้ำจากแก้ว การเทน้ำใส่แก้ว สอนให้เด็ก รู้จักชื่ออาหารที่กิน การล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร และ เมื่อทานอาหารเสร็จควรสอนให้เด็กเก็บโต๊ะและทำความสะอาดโต๊ะ หรือพื้นที่มีเศษอาหารตกอยู่

คุณแม่ของน้องพลายเล่าว่า “ก่อนที่จะทานอาหารด้วยตนเองได้ คุณแม่ต้องเตรียมความพร้อมในการจับช้อนป้อนแบบตัวต่อตัวมาก่อน พอลูกเริ่มจับช้อนได้ แม่จะเลือกอาหารที่ลูกชอบที่สุด เตรียมพร้อมวางบนโต๊ะ ดูเวลาที่ลูกไม่หิวมากเกินไป และงดให้ขนมก่อนหน้านี้ จากนั้นปล่อยให้ ลูกกินเอง ไม่ต้องช่วย ช่วงแรกอาจหกเลอะเทอะไปบ้าง แต่ถือว่าลูกยอม ตักอาหารกินเองแล้ว จากนั้นคุณแม่จะใช้วิธีถือให้ลูกลองชิมอาหารที่ หลากหลายขึ้น พอได้เรียนรู้รสชาติอาหารแล้ว ลูกก็สามารถกินอาหาร ได้ทุกประเภทอย่างไร้ชอบก็ขอคุณแม่ อย่างไร้ไม่ชอบก็กินน้อยหน่อย เท่านั้นที่ประสบความสำเร็จทั้งคุณแม่คุณลูกแล้ว”

2. การแต่งตัว

การสอนให้เด็กออทิสติกแต่งตัว พ่อแม่ผู้ปกครองควรสอนเด็กให้เรียนรู้ทีละเรื่องและเหมาะสมกับวัยของเด็ก ควรเริ่มจากการฝึกถอดและใส่เสื้อยืดคอกลม กางเกงเอวยางยืด รองเท้า ถุงเท้า เมื่อเด็กสามารถทำได้ด้วยตนเองให้ฝึกกิจกรรมที่ยากขึ้น เช่น ฝึกถอดและใส่เสื้อผ่าหน้า แคะและติดกระดุม ถอดและรูตชิป ปลดและใส่ตะขอ เป็นต้น ขณะฝึกควรสอนให้เด็กเรียนรู้เรื่องความเหมาะสมของเสื้อผ้าที่ใส่ด้วย เนื่องจากเด็กออทิสติกจะมีปัญหาชอบใส่เสื้อผ้าแบบและสีเดิม ไม่สนใจสภาพอากาศหรือสถานที่ว่าควรแต่งตัวอย่างไร

3. การขับถ่าย

ทั้งเด็กปกติและเด็กออทิสติกต่างก็มีปัญหาในการฝึกการขับถ่าย ทั้งนี้ ยิ่งในเด็กออทิสติกที่ไม่สามารถควบคุมการขับถ่ายได้ ปัสสาวะรดกางเกงเป็นประจำและไม่ยอมขับถ่ายในชักโครก ใช้วิธีร้องไห้แล้วมาขับถ่ายที่พื้นหรือราดใส่กางเกง บางคนก็ใช้การนอนคว่ำหน้าบนพื้นถึงจะขับถ่ายได้ พ่อแม่ผู้ปกครองก็ยอมตามใจเด็ก ตามเข็ดล้าंगให้ลูก ไม่ได้ฝึกการขับถ่ายอย่างเหมาะสม การฝึกการขับถ่ายที่ได้ผลควรฝึกตั้งแต่เด็กยังเล็ก เพราะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าการฝึกเมื่อเด็กโตขึ้น

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

คุณแม่ร้องพลาญเล่าว่า “แม่จะฝึกลูกให้รู้จักการขยับถ่ายเป็นเวลา ทุกวันหลังทานอาหารเช้าเสร็จ วันแรกพบปัญหาว่าลูกไม่ยอมถ่าย ต้องใช้วิธีถ่วงเวลา เล่นหรือร้องเพลงกับลูก นวดเท้า นวดตัวบ้าง และช่วยกระตุ้นโดยออกเสียงช่วยแบ่ง จนวันที่ 5 ก็ประสบความสำเร็จ ลูกสามารถถ่ายได้เอง ส่วนเรื่องฉี่ ใช้การกะเวลาพาไปฉี่ทุก 2 ชั่วโมงก่อน หัดให้ลูกถอดกางเกงยีนฉี่เอง ครั้งแรกอาจเปียกบ้างไม่เป็นไร ทำซ้ำๆ เด็กจะเรียนรู้จนสามารถทำได้ พอลูกเริ่มถอดกางเกงเองได้ คุณแม่จะสอนต่อว่าปวดฉี่เป็นอย่างไร ต้องทำอะไร คอยกระตุ้นเตือนและถามว่าลูกปวดท้องฉี่หรือไม่ ช่วงแรกต้องคอยล้างคอยเช็ดก่อน เพราะเด็กจะไปห้องน้ำไม่ทัน แต่เมื่อฝึกบ่อยๆ เด็กจะเรียนรู้ว่าต้องวิ่งเข้าห้องน้ำทุกครั้งที่ปวดหรือสามารถบอกได้ว่าจะเข้าห้องน้ำ”

การฝึกการขยับถ่ายให้แก่เด็กออทิสติกนั้น ควรฝึกตั้งแต่การควบคุมการขยับถ่าย การสื่อบอกความต้องการขยับถ่ายอย่างเหมาะสม การถอดใส่กางเกงเมื่อต้องการขยับถ่าย การล้างทำความสะอาด การใช้กระดาษชำระ และทิ้งกระดาษชำระที่ใช้แล้ว การใช้สายฉีดชำระ การเก็บสายฉีดชำระหลังการใช้ การทำความสะอาดโถส้วมหลังขยับถ่าย การล้างมือก่อนและหลังการใช้ห้องน้ำ นอกจากนี้ควรฝึกมารยาททางสังคมให้เด็กด้วย เช่น การปิดประตูห้องน้ำขณะขยับถ่าย การใช้ห้องน้ำสาธารณะในที่ต่างๆ สัญลักษณ์ห้องน้ำชายหรือหญิง หรือการสอบถามผู้อื่นถึงทางไปห้องน้ำ เป็นต้น

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

4. การทำความสะอาดร่างกาย

การเตรียมความพร้อมให้เด็กออทิสติกสามารถช่วยเหลือตนเองในการทำความสะอาดร่างกายได้ต้องคำนึงถึงพัฒนาการตามวัยของเด็ก ตัวอย่างเช่น เด็กออทิสติกอายุ 3 ปี พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ควรเน้นไปที่การฝึกให้เด็กสระผมได้เอง เพราะพัฒนาการตามวัยของเด็กช่วงอายุนี้อย่างไรยังไม่สามารถสระผมด้วยตนเองได้ ควรเน้นความร่วมมือของเด็กขณะที่ผู้ใหญ่สระผมให้ จะดีกว่า ถ้าใครประสบปัญหาว่าสอนลูกให้ทำความสะอาดร่างกายด้วยตนเองยากหน่อย ลองใช้วิธีแต่งเป็นเพลงหรือไม้ก่แต่งเป็นนิทาน หรือลองสังเกตว่าเด็กชอบอะไรเป็นพิเศษ ให้เอาสิ่งนั้นมาประกอบการฝึก เพื่อช่วยดึงดูดความสนใจของเด็กก่อน จะทำให้เด็กร่วมมือและฝึกได้ง่ายขึ้น

การทำความสะอาดร่างกายที่ควรฝึกให้ลูกรักออทิสติกสามารถไปโรงเรียนได้โดยไม่ต้องเป็นภาระแก่ครูหรือพี่เลี้ยงเด็กในโรงเรียน ได้แก่ การแปรงฟัน การล้างหน้า การล้างมือ การเช็ดสิ่งสกปรกจากมือ ร่างกาย หรือเสื้อผ้า การเช็ดน้ำมูก เป็นต้น

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมให้เด็กออทิสติกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

พฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่เป็นปัญหาสำหรับโรงเรียนอย่างมากคือการที่เด็กไม่สามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ การแสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสม เมื่อถูกขัดใจหรือใครพูดไม่ถูกใจ จะร้องตะโกนวิ่งเข้าไปทำร้ายคนอื่น มีพฤติกรรมที่แยกตัวออกจากเพื่อน ไม่เล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น เด็กบางคนชอบทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่ห้ามหรือผิดกฎระเบียบ เช่น ชอบใช้ปากกาลบคำผิดเขียนบนโต๊ะเรียน หนีโรงเรียน เล่นแต่เกมคอมพิวเตอร์ไม่สนใจอ่านหนังสือ คุยโทรศัพท์กับเพื่อนทั้งคืน หรือชอบเคาะโต๊ะให้เกิดเสียงดังๆ เป็นต้น

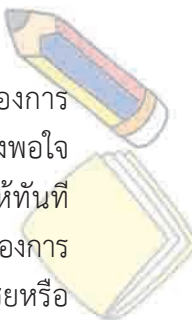
วิธีแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่ได้ผลจะใช้ **การวางเงื่อนไข ให้แรงเสริม และเบี่ยงเบนพฤติกรรม**

คุณแม่น้องหรรษา “ลูกมีพฤติกรรมชอบขว้างปาข้าวของ แม่จะเก็บข้าวของที่จะแตกออกให้พ้นมือเด็ก เลือกซื้อของที่ไมแตกมาแทน มีครั้งหนึ่งลูกขว้างจานกระเบื้องแตก แม่จึงวางเงื่อนไขให้ลูกเก็บจานกระเบื้องที่แตกเอง บังเอิญเหลือเกินที่วันนั้น ลูกโดนเศษจานบาดมือ เลือดออก เขาเลยเกิดการเรียนรู้และไม่ขว้างของอีกเลย และเมื่อลูกมีนิสัยติดการไปซื้อของที่ร้านสะดวกซื้อทุกวัน แม่ก็จะบอกลูกว่าวันนี้ไม่ไปเพราะเมื่อวานไปมาแล้ว พอทำบ่อยๆ เด็กจะเริ่มรู้และยอมรับการไปซื้อของเป็นเวลาได้”

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

การให้แรงเสริมเป็นการให้รางวัลเมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่ต้องการ เพื่อคงพฤติกรรมที่ต้องการนั้นไว้ เมื่อได้รับรางวัลเด็กจะเกิดความพึงพอใจอยากทำพฤติกรรมนั้นซ้ำ เทคนิคการให้แรงเสริมที่ได้ผลจะต้องให้ทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ เลือกแรงเสริมที่เด็กชอบ เด็กบางคนต้องการให้พ่อแม่ผู้ปกครองสนใจในตัวเขา พูดคุยดี ๆ กับเขา ขอแค่คำชมเชยหรือสิ่งของที่เด็กชอบ และเมื่อเด็กเริ่มทำพฤติกรรมได้สม่ำเสมอ ควรลดแรงเสริมลงเรื่อยๆ และให้แรงเสริมในพฤติกรรมใหม่

การฝึกทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมประกอบด้วย การมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกัน ในสังคม เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย ทั้งวัยเด็กที่ต้องการการพึ่งพา การเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิต วัยรุ่นที่ต้องการการยอมรับจากเพื่อนและคนรอบข้าง ผู้ใหญ่ก็เริ่มสร้างครอบครัวและต้องการความสำเร็จในหน้าที่การงาน แต่การสื่อสารในสังคมเป็นสิ่งที่ยากมากสำหรับเด็กออทิสติก การสอนทักษะทางสังคมให้เด็กออทิสติกที่ดีที่สุดคือการสอนจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวันจริงๆ เมื่อเด็กทำอะไรไม่เหมาะสม ให้บอกและเตือนในทันทีด้วยท่าทีจริงจัง ใช้เสียงดังพอเหมาะ แล้วให้เด็กทำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมให้ดู ถ้าเด็กยังทำไม่ได้ ควรทำให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วจับมือสอนทำ เช่น ถ้าเด็กไม่ยอมสวัสดี ทักทาย หรือสวัสดีไม่มองหน้า ไม่ตรงคน ควรบอกเด็กให้ทำซ้ำใหม่อีกครั้ง ถ้ายังไม่ถูกต้องควรจับมือเด็กทำ แล้วให้แรงเสริมโดยการชมเชย นอกจากนั้นในช่วงที่พ่อแม่ผู้ปกครองฝึกการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันให้ลูก ควรแทรกกติกา มารยาททางสังคมหรือบทสนทนาต่างๆ เพื่อให้เด็กเรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ทำเป็นประจำทุกวัน นอกจากเด็กจะเรียนรู้การช่วยเหลือตนเองแล้วยังเรียนรู้ทักษะทางสังคมร่วมไปด้วย

เมื่อลูกรักออกสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

แม่น้องหรรษาเล่าว่า “ลูกรู้จักการแบ่งขนมให้เพื่อน เด็กๆ ก็ไม่เคยมองลูกเลยว่าเป็นตัวประหลาด ชอบมาหาและเล่นด้วยเป็นประจำ วันไหนว่างแม่จะขับรถพาลูกและเพื่อนไปเที่ยววัดกัน ระหว่างทางลูกก็ได้ฝึกการสื่อสาร เพื่อนจะชวนพูดคุย ชี้ดูโน้นดูนี่ตลอดทาง ทุกคนก็มีความสุขสนุกสนาน”

จะเห็นว่าแม่น้องหรรษา ฝึกสอนทักษะทางสังคมให้ลูกในสถานการณ์จริง แต่กว่าจะมาเป็นแบบนี้ได้พ่อแม่ผู้ปกครองอาจเริ่มต้นโดยการใช้เหตุการณ์สมมติที่หลากหลาย ทำให้เด็กดูเป็นตัวอย่างก่อน แล้วให้เด็กทำตาม ฝึกฝนซ้ำๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ร่วมกับการสอนให้เด็กท่องจำตัวอย่างคำพูดที่เหมาะสมที่จะใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น เวลาเจอเพื่อนต้องทักทายอย่างไร เวลาอยากเล่นกับเพื่อนต้องพูดว่าอะไร

ระยะแรกพ่อแม่ผู้ปกครองควรหาเพื่อนใกล้บ้านให้ลูกก่อน อย่าลืมว่าต้องเตรียมพ่อแม่ผู้ปกครองของเพื่อนลูกก่อน บอกให้รู้ว่าลูกของเราเป็นเด็กออทิสติก มีปัญหาและพฤติกรรมอย่างไร และต้องการความช่วยเหลือและความร่วมมืออย่างไร เมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองของเพื่อนลูกไว้ใจแล้ว ควรจัดเตรียมของเล่นและขนมให้พร้อม เด็กจะได้ฝึกการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เริ่มจากการเข้ากลุ่มและเล่นตามกติกาต่างๆ ของกลุ่ม ให้เพื่อนช่วยสอนลูกเล่นของเล่น เด็กจะเลียนแบบและเล่นกับเพื่อนได้เหมือนกับคุณพ่อน้องอะตอม “ผมใช้วิธีการเลี้ยงลูกแบบบัดดี้ พาไปทุกที่เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง หาของเล่นและกิจกรรมให้ลูกได้เล่นกับเพื่อนที่อยู่ใกล้บ้าน ใช้วิธีวางเงื่อนไขว่าถ้าอยากเล่นของเล่นต้องเล่นกับน้องอะตอมและต้องสอนน้องเล่นด้วย ผมเตรียมสระน้ำขนาดใหญ่มาให้ลูกเล่นกับเพื่อนที่หน้าบ้าน เด็กทุกคนสนุกมาก เปียกเลอะเทอะไม่เป็นไร แม่น้องอะตอมก็จะคอยซื้อขนมบ้าง น้ำหวานบ้างมาให้เด็กๆ กิน ผมแค่อยากให้ลูกรู้ว่าชีวิตเขาไม่ได้มีแต่พ่อกับแม่เท่านั้น เขาต้องมีเพื่อนด้วย”

เมื่อลูกรักออกัสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

การกระตุ้นระบบประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อ

เด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องทางการรับรู้ของระบบประสาทสัมผัส จะรู้สึกต่อการสัมผัสบางอย่างมากหรือน้อยเกินไป ความผิดปกตินี้อาจส่งผลให้เด็กมีอาการแสบปรวนหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ การฝึกให้ลูกทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การระบายสี การขีดเขียน การฝึกให้เด็กกินข้าวหรือแปรงฟัน จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก เสริมสร้างสมาธิ ทักษะการคิด และการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อและระบบประสาท

คุณผกาวรรณ นักกิจกรรมบำบัด แนะนำว่า “การแก้ไขปัญหาของเด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องทางการรับรู้ของระบบประสาทสัมผัสนั้น ต้องค้นหาสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กมีปัญหา ก่อน จากนั้นให้กำจัดหรือลดผลกระทบของสิ่งเร้าเหล่านั้นลง โดยการเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมหรือการใช้อุปกรณ์ช่วย เช่น เด็กที่ไวต่อเสียงมากจะแสดงออกโดยการใช้มือปิดหู พ่อแม่ผู้ปกครองอาจใช้ที่อุดหูเพื่อลดเสียงให้ลูก ส่วนเด็กที่มีความไวต่อการรับความรู้สึกน้อยเกินไป ไม่แสดงอาการเจ็บปวดเมื่อมีบาดแผลหรือหกล้ม เด็กกลุ่มนี้จะแสดงออกโดยค้นหาสิ่งเร้าที่มากกว่าปกติ เช่น ชอบปีนป่ายโดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ชอบดมหรือเลียสิ่งของ ชอบเล่นแรงๆ และชอบอาหารรสจัด พ่อแม่ผู้ปกครองควรหาสิ่งที่เด็กแสวงหาให้เจอและตอบสนองให้เขารู้สึกอิ่มหรือรู้สึกพอ อย่าใช้การขัดขวางหรือการลงโทษ เพราะเด็กจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการทำร้ายคนอื่นหรือสิ่งของ และเมื่อใดก็ตามที่เด็กเริ่มทำร้ายคนอื่นหรือสิ่งของให้พ่อแม่ผู้ปกครองใช้วิธีการสัมผัสแบบลึก เช่น การกอดหรือใช้ผ้าห่อหรือม้วนตัวเด็กให้แน่นจนกว่าเด็กจะหยุดพฤติกรรมหรือนิ่งขึ้น”

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

การพัฒนาความสามารถในการสื่อความหมายกับผู้อื่น

ความสามารถในการสื่อความหมายนั้นจะพัฒนาจากการรับรู้และเข้าใจภาษาก่อนเป็นอันดับแรกซึ่งมีการพัฒนาตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์ของมารดา จากนั้นจะพัฒนาไปสู่การแสดงออกและการพูด เด็กจะเปล่งเสียงเลียนเสียงและเลียนแบบการกระทำ การแสดงท่าทางเพื่อสื่อสารให้คนอื่นรู้ และเข้าใจความต้องการ และพัฒนาเป็นการพูดคำที่มีความหมายจนสามารถพูดจาสื่อสารได้ในที่สุด

เด็กออทิสติกมักมีความบกพร่องในการสื่อความหมายทั้งการใช้ภาษาพูด ภาษาท่าทาง การสบตา การแสดงสีหน้าหรือการแสดงออกทางอารมณ์ และมักจะเป็นผู้ตอบสนองต่อการสื่อสารมากกว่าจะเป็นผู้เริ่มต้นสื่อสารกับคนอื่น เด็กควรได้รับการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญในการฝึกและแก้ไขการพูดเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนากระบวนการทางภาษา ปัจจุบันมีเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการสื่อความหมายให้แก่เด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องในการสื่อความหมาย ได้แก่ การใช้เทคนิคแลกเปลี่ยนภาพเพื่อการสื่อสาร (Picture Exchange Communication System ; PECS) เริ่มจากการให้เด็กเรียนรู้ที่จะใช้ภาพสื่อความต้องการของตนเองกับผู้อื่น แทนการสอนที่เริ่มด้วยการให้เด็กเปล่งเสียงพูดออกมา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ยากลำบากมากสำหรับเด็กออทิสติก เมื่อเด็กเริ่มสื่อสารด้วยภาพได้จะค่อยๆ ให้เด็กออกเสียงพูดแล้วลดการใช้ภาพลง จนเด็กสามารถพูดได้โดยไม่ต้องใช้ภาพช่วยในการสื่อสาร

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

หนู จะไปโรงเรียนแล้วนะ

เทคนิคการเตรียมความพร้อมให้ลูกรักออดิสติกไปโรงเรียนของพ่อแม่ผู้ปกครองแต่ละคนอาจไม่เหมือนกัน ขอเพียงคำนึงได้ว่าลูกชอบหรือไม่ชอบอะไร โดยสังเกตลูกของตัวเองให้มากที่สุด จะทำให้การเตรียมความพร้อมเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น อย่าไปเคร่งเครียดหรือเปรียบเทียบกับคนอื่น โดยลืมนองถึงศักยภาพของลูก พ่อแม่ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่เข้าใจเขามากที่สุดและเป็นผู้ฝึกสอนเขาได้ดีที่สุด เพราะไม่มีใครรู้จักลูกของคุณมากไปกว่าตัวคุณเอง ดังนั้นอย่าฝากความหวังไว้ที่ครูฝึกอย่างเดียว เมื่อครูฝึกให้แล้วต้องเอาไปฝึกต่อเองที่บ้านด้วย ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองและลูก เริ่มตั้งแต่วันนี้เพื่ออนาคตที่สดใสของลูก ใช้ความตั้งใจจริง อย่าท้อ ความสำเร็จจะบังเกิดขึ้น โอกาสที่ลูกรักออดิสติกจะไปโรงเรียนได้เหมือนเด็กคนอื่นก็จะอยู่ไม่ไกลเลย

เมื่อลูกรักออดิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

การศึกษาในโรงเรียน
ระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา
ถือเป็นหัวใจสำคัญ
ในการพัฒนาเด็กออกทิสติก
เป็นที่เริ่มต้นในการช่วยเหลือ
ด้านการศึกษาและด้านสังคม
แก่เด็กออทิสติก

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

โรงเรียน

สำหรับลูกออกัสติก

เมื่อลูกรักออกัสติกของคุณพร้อมแล้วที่จะไปโรงเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองต่างมองหาโรงเรียนที่เหมาะสมสำหรับลูกของตนเอง แต่จะมีสักกี่คนที่ประสบความสำเร็จ ลองมาฟังเรื่องราวของพ่อแม่ผู้ปกครองเหล่านี้ว่ากว่าพวกเขาจะหาโรงเรียนให้ลูกหลานได้ แต่ละคนต้องเจอกับปัญหาอะไรบ้าง

คุณย่าน้องออม “ย้ายยังไม่ได้ไปหาโรงเรียนให้หลาน ใช้วิธีไปดูตามศูนย์ฝึกของเอกชน ฝึกการเขียนการเรียนให้เหมือนกับโรงเรียนจริง เพราะอยากจะทำเตรียมหลานให้พร้อมก่อนที่จะไปเรียนร่วมในโรงเรียน”

เมื่อลูกรักออกัสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

แม่น้องพลาย “แม่พาลูกไปสมัครเรียนมาทั้งหมด 3 โรงเรียน โรงเรียนแรกแม่ไม่ได้บอกว่าลูกเป็นเด็กออทิสติก ให้ครูทดสอบลูกเอง เพราะอยากรู้ว่าคนอื่นมองลูกเราเป็นอย่างไร จะสามารถเข้าเรียนได้หรือไม่ ซึ่งลูกสามารถบอกชื่อและบอกแม่ได้ว่าปวดฉี่ ทางโรงเรียนเลยตกลงที่จะรับ น้องพลายเข้าเรียน พอไปโรงเรียนที่สองเป็นโรงเรียนเรียนร่วม แม่บอกครูเลยว่าลูกเป็นเด็กออทิสติก ซึ่งโรงเรียนก็รับเพราะเห็นว่าลูกผ่านการเตรียมความพร้อมมาแล้ว ส่วนโรงเรียนที่สามเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กปกติ แต่เนื่องจากใกล้บ้านและสะดวกในการรับส่ง แม่ก็บอกครูว่าลูกเป็นออทิสติก อยากรู้ให้ลูกมีสังคม จะเรียนได้หรือไม่ค่อยว่ากันอีกที ซึ่งเป็นโชคดี ที่โรงเรียนที่สามนี้ก็รับลูกเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ”

ยายน้องปังปอนด์ “พ่อแม่น้องปังปอนด์เคยพาลูกไปสมัครที่โรงเรียน ถูกปฏิเสธ โรงเรียนไม่รับบอกว่านักเรียนสมัครเต็มแล้ว ยายไม่เชื่อลองไปเอง เตรียมใบทดสอบเขาวงกตปัญญาไปด้วย ซึ่งโชคดีที่วันนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนให้ครูพิเศษมาทดสอบน้อง ยายก็บอกตามตรงว่ามีหลานเป็นออทิสติก แล้วก็ยื่นใบทดสอบเขาวงกตปัญญาให้เขาดู เขาก็รับน้องเข้าเรียน โชคดีของน้องเพราะครูและพี่เลี้ยงทุกคนที่โรงเรียนนี้ดีมาก เอาใจใส่ดูแลเด็กพิเศษเป็นอย่างดี ผู้อำนวยการโรงเรียนก็ดี ชอบมาเล่นกับเด็กๆ เป็นประจำ”

แม่น้องเอ็ม “แม่เคยโดนปฏิเสธจากโรงเรียนแห่งหนึ่งที่มีรายชื่ออยู่ในโรงเรียนที่เปิดรับเด็กพิเศษ เขาพูดจาไม่ดีและบอกให้พาน้องเอ็มมาสมัครอีกที่ตอนอายุ 7 ปี แม่เลยพาน้องเอ็มไปเรียนที่เดียวกับน้องแชมป์”

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

แม่น้องแชมป์ “ก่อนเรียนที่โรงเรียนปัจจุบัน แม่เคยพาลูกไปสมัครโรงเรียนแห่งหนึ่ง ครูธุรการรับลูกเราเข้าเรียนแต่พอเจอผู้อำนวยการโรงเรียนกลับไม่รับ บอกให้เราพาลูกไปฝึกให้พร้อมก่อน แม่เลยพาลูกไปโรงเรียนเอกชนซึ่งแพงมาก และได้ยินครูที่เลี้ยงดูว่าเด็ก ก็เลยไม่พาไปเรียน โดนปฏิเสธหลายแห่งเพราะลูกยังไม่บอกเวลาต้องการจะขยับถ่าย เลยมาเตรียมความพร้อมก่อน พอลูกดีขึ้นไปสมัครเรียนใหม่ เจอผู้อำนวยการโรงเรียนธำรงวิทย์ ดีมาก เขามาช่วยดูเด็ก และครูประจำชั้นที่โรงเรียนก็รักลูกเราด้วย”

พ่อน้องนาริษฐ์ “ตอนพาลูกไปสมัครเรียนที่โรงเรียน ลูกไม่นั่งเลย เดินสำรวจห้องทุกห้อง เปิดดูหมุดทุกอย่าง แต่เขาก็ผ่านการทดสอบ ทำตามคำสั่งครูได้ ตอนนี้พ่อกำลังหาที่เรียนพิเศษเพิ่มให้เขาด้วย”

แม่น้องแบม “เคยพาลูกไปสมัครที่ศูนย์เด็กเล็ก แต่เป็นเพราะลูกเรายังไม่พูด บอกอื่บอกชื่อไม่ได้ เขาเลยไม่รับ”

แม่น้องแฮกเกอร์ “เตรียมลูกให้พร้อมไปโรงเรียนตั้งแต่เขาอายุแค่ 2 ขวบ พาไปเนิร์สเซอร์รี่ใกล้บ้านก่อน เมื่อลูกพร้อมจึงไปติดต่อครูที่โรงเรียนปราโมทย์ ซึ่งแม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเพื่อจ้างครูมาดูแลลูกเป็นพิเศษ”

เมื่อลูกรักออกัสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

จากประสบการณ์ของพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กออทิสติกต่าง เห็นพ้องต้องกันว่าการดูแลทางการศึกษาให้ลูกนั้นมีปัญหามากกว่าการดูแลทางการแพทย์เสียอีก ยิ่งสมัยก่อนโรงเรียนต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนต่างไม่ยอมรับเด็กออทิสติกที่อาการดีขึ้นแล้วเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ แต่ปัจจุบันพบว่าทั้งนักวิชาการด้านการแพทย์ ด้านการศึกษาและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้พยายามช่วยเหลือเด็กออทิสติกเหล่านี้ ด้วยวิธีการดูแลรักษาแบบบูรณาการระหว่างการรักษาทางการแพทย์และการจัดการศึกษา การศึกษาในโรงเรียนระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษาจึงถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาเด็กออทิสติก เนื่องจากเป็นสถานที่ให้การศึกษาในระดับเริ่มต้นในการช่วยเหลือด้านการศึกษาและด้านสังคมแก่เด็กออทิสติก การเลือกโรงเรียนให้ลูกออทิสติก พ่อแม่ผู้ปกครองควรพิจารณาจากองค์ประกอบหลักดังต่อไปนี้

1) นโยบายของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารของโรงเรียนต้องมีนโยบายสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกที่ชัดเจน จะทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมและคัดเลือกเด็กออทิสติก ควรมีระบบการเชื่อมต่อ ส่งต่อหรือถ่ายโอนที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้เด็กนักเรียนออทิสติกสามารถเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัยจากนักเรียนปกติและให้นักเรียนปกติเรียนรู้และฝึกฝนการช่วยเหลือเพื่อนที่เป็นเด็กออทิสติก

เมื่อลูกรักออสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

2) หลักสูตร

มีการจัดระบบการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ โดยการปรับหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการให้เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของเด็กออทิสติกแต่ละคน มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร และมีที่ศนศึกษาออกสถานที่ หรือมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program; IEP) ซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือด้านอื่นๆ นอกจากการศึกษาให้แก่เด็ก

3) บุคลากร

มีการจัดเตรียมบุคลากรด้านการศึกษาที่มีความรู้และทักษะในการสอนและดูแลพัฒนาการของเด็กออทิสติก โดยครูการศึกษาพิเศษและครูปกติต้องทำงานประสานความร่วมมือกัน เพราะถ้าครูปกติมีปัญหาในการสอนเด็กออทิสติก ครูการศึกษาพิเศษจะสามารถแก้ไขได้ทันเวลาที่ นอกจากนี้ทัศนคติของครูผู้สอนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลเด็กนักเรียนออทิสติก ครูควรมีความคิดเชิงบวกต่อการเรียนร่วม มีความรักในการสอน มีการวางแผนอย่างรอบคอบและยืดหยุ่น รู้จักและเข้าใจในการควบคุมดูแลเด็กออทิสติก

4) อุปกรณ์ สื่อการศึกษา ห้องเรียนพิเศษ

โรงเรียนควรมีสื่อวัสดุ ทรัพยากรทางการศึกษาที่จำเป็นสำหรับเด็กออทิสติก เพื่อให้ลูกออทิสติกได้รับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็กออทิสติกตามความเหมาะสมและพอเพียง โรงเรียนบางแห่งมีการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานและห้องเรียนสอนเสริมการ

เมื่อลูกรักออสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

ศึกษาพิเศษ ห้องเรียนคู่ขนานเป็นรูปแบบการบริหารจัดการทางการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกโดยเฉพาะ เป็นการบูรณาการของการดูแลทางการแพทย์และการศึกษาร่วมกัน เช่น การจัดอัตราครูผู้สอนให้เหมาะสมกับจำนวนเด็กออทิสติก อาจใช้อัตราส่วน 2 ต่อ 3 หรือ 3 ต่อ 5 การจัดห้องเรียนจะแยกเป็นสัดส่วนต่างหากแต่ยังคงอยู่ในพื้นที่ห้องเรียนของเด็กปกติ มีการจัดอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมในการพัฒนาเด็กออทิสติก ส่วนห้องเรียนสอนเสริมการศึกษาพิเศษจะจัดสำหรับเด็กออทิสติกที่เริ่มมีศักยภาพสูงสามารถนั่งเรียนกับนักเรียนปกติและเรียนโดยใช้หลักสูตรของเด็กปกติ ดังนั้นเด็กกลุ่มนี้ต้องการการสอนซ่อมเสริมหรือสอนล่วงหน้าในบางรายวิชาเพื่อให้สามารถเรียนได้ทันเพื่อนในชั้นเรียนปกติ

5) การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชน

โรงเรียนควรมีส่วนร่วมกับชุมชน มีการใช้แหล่งทรัพยากรจากชุมชนและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนมีส่วนร่วมและรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติก

แนวทางในการคัดเลือกเด็กออทิสติกเข้าสู่ระบบการศึกษานั้นจะขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละโรงเรียน บางโรงเรียนจะแต่งตั้งคณะกรรมการพิเศษและเชียวจิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาเข้าร่วมการคัดเลือกด้วยการคัดกรองจะพิจารณาทั้งเด็กและผู้ปกครอง โดยประเมินความสามารถของเด็กในด้านต่างๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร การช่วยเหลือตนเองด้านการรับประทานอาหารการแต่งตัว การเข้าห้องน้ำ การใช้กล้ามเนื้อ การอ่านพยัญชนะ ปัญหาพฤติกรรม ส่วนผู้ปกครองจะเน้นที่ความดูแลเอาใจใส่จากนั้นนำมาพิจารณาาร่วมกันว่าเด็กสามารถผ่านการคัดกรองเพื่อเข้าเรียนในโรงเรียนได้หรือไม่

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

เมื่อลูกรักออกที่สติก
ไปโรงเรียน

เด็กออกทิสติก

ที่ประสบความสำเร็จ
จะเป็นแรงใจในการทำงาน
ของครู ถ้าครูไม่ยอมแพ้
พ่อแม่ก็อย่ายอม

เมื่อลูกรักออกทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

บทบาทของคุณครู เมื่อลูกรักออกัสติก ไปโรงเรียน

แม่น้องแสบเกอร์ “เดือนแรกที่ลูกไปโรงเรียน แม่จะโทรไปถามคุณครูบ่อยมากเพราะห่วงเรื่องความปลอดภัย ตอนลูกเรียนอยู่ชั้นอนุบาล รู้สึกว่าเขามีความสุขมาก ร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างการแสดง กีฬาสี ครูสั่งให้ทำอะไรก็ทำ แต่พอมาอยู่ชั้นประถม ดูเหมือนลูกไม่ค่อยมีความสุข ชอบนั่งเหม่อลอย ส่งงานช้าและไม่อยากทำงานที่ครูสั่ง”

เมื่อลูกรักออกัสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

เฮ้อ...กว่าจะนำพาลูกรักออกทิสติกไปโรงเรียนได้ พอเข้าโรงเรียน

เริ่มมีปัญหาอีกแล้ว หลายคนคงสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมเมื่อเด็กขึ้นเรียน ในชั้นที่สูงขึ้น เด็กกลับไม่มีความสุขเหมือนช่วงแรกๆ ของการไปโรงเรียน มาเรียนรู้กันต่อดีกว่าว่าเมื่ออยู่โรงเรียน ลูกออทิสติกของเราต้องเจอกับอะไรบ้าง

เมื่อลูกรักออทิสติกได้ไปโรงเรียนแล้ว ก่อนจะไปรวมกลุ่มเรียนกับเพื่อนๆ คุณครูจะเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อน โดยทดลองนำเด็กเข้ารวมกลุ่มกับเพื่อนเพื่อสังเกตว่าเด็กมีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายตนเองหรือคนอื่นหรือไม่ ถ้ามีจะต้องปรับพฤติกรรมก่อน ซึ่งเทคนิคของคุณครูก็จะเหมือนกับที่พ่อแม่ผู้ปกครองใช้ในการปรับพฤติกรรมให้ลูก เช่น การวางเงื่อนไข การให้รางวัลหรือลงโทษ การเบี่ยงเบนพฤติกรรม เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมก่อนที่จะเข้ากลุ่มไปเรียนกับเพื่อนต่อไป

รูปแบบการเรียนร่วมนั้นมีหลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น การเรียนร่วมแบบเต็มเวลา หมายถึงการเรียนที่เหมือนเด็กปกติทุกอย่าง ส่วนการเรียนร่วมบางเวลานั้นจะหมายถึงการนำเด็กออทิสติกเรียนร่วมกับเด็กปกติในบางรายวิชา เช่น พลศึกษา ดนตรี หรือการร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กีฬาสี วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น โดยมีจุดประสงค์ให้เด็กออทิสติกได้มีโอกาสในการแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติ สำหรับการเรียนร่วมบางเวลานี้ต้องมีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

ในชั้นเรียนอนุบาลที่มีการจัดการเรียนร่วม มักมีระบบครูพี่เลี้ยงคอยให้ความช่วยเหลือครูผู้สอน โดยครูจะมีหน้าที่ในการสอน ส่วนครูพี่เลี้ยงจะช่วยกระตุ้นผลักดันให้เด็กออทิสติกเข้ากลุ่มและคอยช่วยเหลือเด็กในการทำกิจกรรมต่างๆ จนกว่าเด็กจะสามารถเข้ากลุ่มและทำกิจกรรมด้วยตนเองได้ กรณีที่ไม่มีครูพี่เลี้ยง ครูผู้สอนก็จะใช้เด็กปกติในชั้นเรียนเดียวกันจับคู่กับเด็กออทิสติก แต่ครูจะสังเกตว่าเด็กออทิสติกชอบเด็กคนไหน ถ้าเขาได้เพื่อนถูกใจ เขาจะเกาะติดและเลียนแบบเด็กปกติได้ กิจกรรมในห้องเรียนส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมงานกระดาษ ศิลปะ การฝึกปะ การฝึกกลัมนิ้วมือ การร้อยลูกปัดเพื่อฝึกสมาธิ การส่งเสริมการสื่อสารภาษา ในสถานการณ์ต่างๆ การฝึกช่วยเหลือตนเอง ส่วนกิจกรรมที่ต้องทำเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน ได้แก่ กิจกรรมเต้นเข้าจังหวะ การเล่นดนตรี การออกกำลังกาย การว่ายน้ำ เป็นต้น นอกจากนั้นครูจะเป็นผู้ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่างๆ ของเด็กที่เกิดขึ้นขณะไปโรงเรียนด้วย ซึ่งเทคนิคในการปรับพฤติกรรมเด็กนั้น บางครั้งครูต้องเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ปกครองของเด็กเอง

เมื่อเด็กออทิสติกอยู่ในชั้นประถมศึกษา เด็กจะได้รับการเสริมการเรียนรู้ทางวิชาการด้านต่างๆ เพิ่มเติม โรงเรียนบางแห่งจะเน้นการสอนวิชาภาษาไทย ให้เด็กรู้จักตัวอักษร สระ พยัญชนะ การรู้จักตัวเลข ค่าตัวเลข เครื่องหมาย สัญลักษณ์ต่างๆ เพราะสำคัญต่อการเลื่อนชั้นเรียนซึ่งอาจต้องเรียนแยกจากเด็กปกติและให้เรียนพิเศษเสริมเพิ่มเติม

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

40

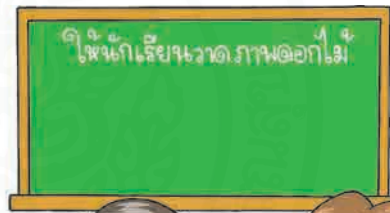
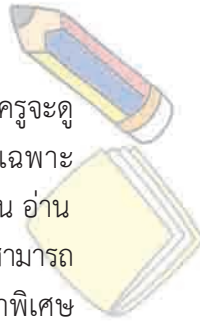
เมื่อลูกรักออกทัศนศึกษาไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

การติดตามความก้าวหน้าในห้องเรียนของเด็กออทิสติกนั้น ครูจะดูจากผลการเรียนและพัฒนาการของเด็กหรือดูตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สังเกตสภาพจริงของเด็ก ประเมินความสามารถในการขีด เขียน อ่าน สมารถในการทำกิจกรรม ทักษะการสื่อสาร การช่วยเหลือตนเอง ความสามารถในการปรับตัว ซึ่งครูประจำชั้น ครูประจำรายวิชาและครูการศึกษาพิเศษจะร่วมกันออกแบบข้อสอบเพื่อทดสอบความก้าวหน้าของเด็ก บางครั้งต้องอาศัยการตรวจสอบระดับเขาวนปัญญาาร่วมด้วย กรณีที่เด็กไม่ผ่านการทดสอบอาจพิจารณาให้เข้าชั้นหรือปรับเปลี่ยนระบบการเรียนร่วมไปเป็นระบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกโดยเฉพาะ โดยห้องเรียนยังคงอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับเด็กปกติ

เมื่อลูกรักออสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

พ่อแม่...ควรเป็นผู้รู้
ชวนขยายหาความรู้ด้านต่างๆ
ควรเป็นผู้ช่วยที่ดีของครู
ฝึกลูกต่อเนืองที่บ้าน
เป็นเพื่อนที่ดีของลูก
พูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกับลูก

เมื่อลูกรักออกทัศนศึกษาไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

บทบาทของพ่อแม่ เมื่อลูกรักออกัสติก ไปโรงเรียน

ทิพวัน พยาบาลจิตเวชเด็ก “เด็กที่จะไปโรงเรียนได้ตลอดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการฝึกของผู้ปกครองด้วยว่ามีการฝึกต่อเนื่องที่บ้านหรือไม่ เด็กบางคนพอฝึกจบโปรแกรมไปแล้ว แรกๆ ก็ดี ฟังคำสั่งเข้าใจ บอกให้ทำอะไรก็ทำ นั่งนิ่งได้ รอคอยเป็น สามารถรวมกลุ่มกับคนอื่นได้ ไม่มีพฤติกรรมเอาแต่ใจตัวเอง ผู้ปกครองก็คิดว่าลูกดีแล้วก็เริ่มยอมลูก แต่เด็กจะมีการทดสอบความเข้มแข็งในการฝึกของพ่อแม่เป็นระยะเมื่อพ่อแม่ฝึกไม่สม่ำเสมอ เด็กก็เกิดการเรียนรู้ และเป็นฝ่ายควบคุมพ่อแม่แทน พฤติกรรมต่างๆ ก็จะกลับมาอีกและเพิ่มความรุนแรงมากกว่าเดิม บางรายแพทย์ต้องให้ยาช่วย ทางโรงเรียนก็ดูแลไม่ไหว สุดท้ายเด็กก็ต้องออกจากระบบการศึกษา”

เมื่อลูกรักออกัสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

คงไม่มีใครอยากให้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับลูกออกทิสติกของคุณ ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองควรมีการเตรียมตัวให้พร้อม เริ่มตั้งแต่พาลูกไปโรงเรียน อย่าลืมว่าต้องเผื่อเวลาในการจัดการกับกิจวัตรประจำวันของลูกให้เรียบร้อย ก่อนไปโรงเรียน เช่น การอาบน้ำ การรับประทานอาหาร เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียน อย่าไปสาย เพราะถือว่าเป็นการฝึกลูกให้เรียนรู้และเกิดพฤติกรรมที่คงที่

ครูแสงอรุณและครูเอกสุรีย์ “สิ่งที่โรงเรียนต้องการจากผู้ปกครองคือข้อมูลที่แท้จริง โดยเฉพาะปัญหาเรื่องพฤติกรรมของเด็ก ข้อมูลเกี่ยวกับยา บางครั้งครูเจอเด็กออทิสติกที่เดินไม่หยุด ถามผู้ปกครองก็บอกว่าเด็กกินยามาแล้ว ครูสังเกตดู เห็นเด็กเริ่มอาละวาด กัดและตีเพื่อน ผู้ปกครองควรใส่ใจดูแลเด็กมากกว่านี้ เพราะถ้ายาที่ได้กินไม่ได้ผล ผู้ปกครองต้องปรึกษาแพทย์เพื่อปรับยาให้เด็กใหม่”

นี่เป็นสิ่งที่คุณครูคาดหวังจะได้จากพ่อแม่ ขอแค่ข้อมูลที่แท้จริงเท่านั้น จะทำให้ครูสามารถดูแลลูกของคุณได้ง่ายขึ้น เพราะฉะนั้นพ่อแม่ควรบอกตัวเองให้เข้าใจและยอมรับศักยภาพของลูก อย่าคาดหวังมากเกินไป และอย่าเอาลูกของตัวเองไปเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น ควรทำตัวเป็นผู้ช่วยที่ดีของครู รับฟังครูและมีส่วนร่วมในการดูแลหรือการทำกิจกรรมต่อเนื่องที่บ้าน ติดตามความก้าวหน้าในการเรียนของลูกอย่างสม่ำเสมอเหมือนคุณแม่ น้องเก่งและน้องแมน

เมื่อลูกรักออกทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

แม่น้องเก่งและแม่น้องแมน “เราจะบอกให้ครูรู้ว่าลูกเป็น
ออทิสติก ทำให้ครูช่วยเราดูแลลูก และเราก็ช่วยครูฝึกลูกต่อที่บ้านด้วย
อย่างเช่นภาษาไทย ครูบอกว่าลูกต้องรู้จักตัวอักษร สระ พยัญชนะ เราก็ไป
หารูปโปสเตอร์ ก-ฮ มาติดข้างฝาที่บ้านแล้วชวนลูกดูทุกวัน ส่วนการบ้าน
ก็จะให้ลูกลองทำก่อน ถ้าทำไม่ได้แม่จะสอนต่อ บางครั้งครูให้การบ้าน
เป็นการฝึกกระดาษ ปะตามตัวอักษร เราก็จะทำร่วมกับลูก และฝึกเขา
ให้ออกเสียงพูดไปด้วย”

กว่าที่ลูกรักออทิสติกจะไปโรงเรียนได้ พ่อแม่ ผู้ปกครองอาจ
ต้องเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างของตัวเอง ขอให้ใจเย็น อดทนและสู้
เพราะเป็นการกระทำที่ไม่สูญเปล่า คุณได้สร้างโอกาสให้ลูกรักออทิสติก
ของคุณก้าวเข้าสู่ระบบการศึกษาและสามารถไปโรงเรียนเหมือนเด็ก
ปกติได้ ถึงแม้ว่าเขาจะไม่สามารถเรียนได้เหมือนเด็กปกติ แต่คุณก็ได้
ให้โอกาสการเรียนรู้ที่มีคุณค่าที่เด็กจะได้พัฒนาทักษะในการอยู่ร่วมกับ
ผู้อื่นในสังคมและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

บรรณานุกรม

กัศยา วิริยะ. การรับรู้เกี่ยวกับโรคออทิสติกและการดูแลบุตรออทิสติกในมารดาที่มีบุตรเป็นออทิสติก [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2539.

จอม ชุ่มช่วย. ครอบครัวยุคใหม่กับเด็กออทิสติก. เอกสารประกอบการอบรมพัฒนาบำบัดในเด็กออทิสติกอายุต่ำกว่า 5 ปี. สมุทรปราการ; 2538.

พนิดา รัตนไพโรจน์, ทิพวัน ค่ายสงคราม, อุดมลักษณ์ หารท่าค้อ. รายงานการวิจัยเรื่องผลการใช้โปรแกรม ARS ต่อความสามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาของเด็กออทิสติกปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล; 2553.

รุ่งฤดี วงศ์ชุม. ภาวะเครียดของบิดามารดาเด็กออทิสติกที่นำบุตรเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลยูวประสาทไวทยาลัย [วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2539.

สิริลักษณ์ แสงชูโต. รายงานการวิจัยเรื่องการออกแบบห้องเรียนต้นแบบสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; 2551.

สมจิตร พิพัฒน์. ความพร้อมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กออทิสติก [ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช] เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2547.

สรินยา ศรีเพชรารุช. การบูรณาการประสาทความรู้สึกร่วมเพื่อพัฒนาการและการเรียนรู้. เอกสารประกอบการบรรยาย ณ ภาควิชากิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2553.

อาพร ศรีนุเดช, พรหมณี หาญหัก, ปรีศนา สันคำ. กลไกสู่การเรียนรู้ร่วมกันที่ยั่งยืน. เข้าถึงได้ที่ <http://www.pasinee.ac.th/needscenter/childof9cases/costudy.doc>. [1 กรกฎาคม 2554]

เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

อิชยา เขื่อนม่น. สุขภาพจิตและความสามารถในการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพาของมารดา
เด็กออทิสติก [ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิตและ
การพยาบาลจิตเวช] เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2545.
อุ๋นเรื้อน คัล่ายทรัพย์. การศึกษาความเข้าใจภาษาของเด็กออทิสติกวัยก่อนเรียน
โดยใช้การสื่อสารทางเลือก [ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษาพิเศษ] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2548.
อรทัย ทองเพ็ชร. ภาวะการดูแลของมารดาเด็กออทิสติก [ปริญญาพยาบาลศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชบัณฑิตวิทยาลัย]
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2547.

Christina W, Laura S, Brooke I. The collateral effects of joint attention training on social imitations, positive affect, imitation, and spontaneous speech for young children with autism. *J Autism Dev Disord* 2006; 36 (4): 655-64.

Lafasakis M, Sturmey P. Training parent implementation of discrete-trial teaching: effects on generalization of parent teaching and child correct responding. *J Appl Behav Anal* 2007; 40(4): 685-9.

Letourneau N et al. Supporting parents: Can intervention improve parent-child relationships? *J Fam Nurs* 2001; 7: 159-87.

Kashinath S, Wood J, Goldstein H. Enhancing generalized teaching use in daily routines by parents of children with autism. *J Speech Lang Hear Res* 2006; 49: 466-85.

Solomon M, Goodlin-Jones BL, Anders TF. A social adjustment enhancement for high functioning Autism, Asperger's Syndrome, and Pervasive Developmental Disorder NOS. *J Autism Dev Disord* 2004; 34(6): 649-68.

Tiziana Z, Nelly L, Nicholas G. Goal-directed action representation in autism. *J Autism Dev Disord* 2006; 36 (4): 527-40.

เมื่อลูกรักออสติกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

ที่ปรึกษา

พ.ญ.พรรณพิมล
นางวนิดา
นางสินินาฏ

วิบุลากร
ชนินทฤษฎวงค์
จิตต์ภักดี

คณะทำงาน

นางพนิดา
นางศิริพรรณ
นางทิพวัน
น.ส.อุดมลักษณ์
น.ส.ยุพิน

รัตน์ไพโรจน์
แสนล้ง
ค่ายสงคราม
หารท่าค้อ
สีกงพลี

กอดบทเรียนเรื่องเล่า

นางวนิดา
น.ส.รัชดาวรรณ
นางพนิดา
นางศิริพรรณ
น.ส.ชุตีวรรณ
นางจารุวรรณ
นางบุษรา
น.ส.วรรณภา

ชนินทฤษฎวงค์
แดงสุข
รัตน์ไพโรจน์
แสนล้ง
แก้วไสย
ประดา
ไถวานิช
เปรมปรีดา

ออกแบบรูปเล่ม

นางสาวจีรภา
นางพนิดา

จรัสวณิชพงศ์
รัตน์ไพโรจน์

48

เมื่อลูกรักออกสตึกไปโรงเรียน

...คู่มือสำหรับผู้ปกครอง...

แม่ลูกรัก

ออกัสติก

ไปโรงเรียน

